

کتابخانه
هادی اسماعیلی

تقویت ارزش پول ملی

در اولویت باز آرای اقتصادی

این روزها که کشورمان سربلند از یک جنگ کاملاً نابرابر در مقابل رژیم کودک‌خوار امریکا و کودک‌کش صهیونیستی بیرون آمده است، شاهد توجه مسئولان به حوزه رفاه عمومی هستیم و حداقل از ضرورت توجه به این مهم سخن می‌رانند.بنابراین، یکی از اولویت‌های باز آرای اقتصاد در این شرایط، تقویت جایگاه ارزش پول ملی یعنی ریال است و احتمالاً همه می‌دانیم پول ملی زمانی کار کرد پایدار دارد که بتواند نقش خود را در اندازه‌گیری ارزش و واسطه مبادله بدون نوسان‌های شدید ایفا کند، اما متأسفانه این کار کرد طی سالیان متمادی گذشته تحت تأثیر مجموعه‌ای از ناترازی‌ها در بخش پولی، مالی و تولیدی قرار گرفته و همین موضوع باعث شده است تصمیم‌گیری اقتصادی در سطوح مختلف با عدم قطعیت بیشتری همراه شود.

در سطح کلان، یکی از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر ارزش پول ملی، فاصله میان رشد نقدینگی و رشد تولید است و قاعدتاً زمانی که نقدینگی با سرعت بالاتر از ظرفیت تولید کالا و خدمات افزایش پیدا می‌کند تعادل اسمی اقتصاد به‌تدریج از تعادل واقعی فاصله می‌گیرد و صدالیت‌ه این فاصله ابتدا در بازار دارایی‌ها منعکس و سپس به بازار کالا و خدمات منتقل می‌شود که نتیجه قه‌ری این فرآیند افزایش سطح عمومی قیمت‌ها و کاهش قدرت خرید پول داخلی است. بازار ارز در چنین ساختاری، شورورختانه به یک بازار صرفاً تجاری محدود نمی‌شود، چراکه بخشی از تقاضا همچنان به مبادلات واقعی مربوط است، اما بخش مهم‌تری از آن تقاضای احتیاطی و پیش‌بینی آینده شکل می‌گیرد و در شرایطی که افق سیاسی برای فعالان اقتصادی قابل اتکا نباشد، ارز نقش ابزار حفظ ارزش دارایی را پیدا می‌کند و همین موضوع باعث می‌شود نرخ آن علاوه بر عوامل واقعی از انتظارات نیز اثر پذیرد.

در کنار این متغیرها، ساختار بودجه عمومی دولت نیز نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری فشارهای پولی دارد و زمانی که کسری بودجه به‌صورت پایدار تکرار می‌شود و روش‌های تأمین آن به منابع پولی متکی است، پایه پولی تحت فشار قرار می‌گیرد. البته داستان به اینجا ختم نمی‌شود، چراکه این فشار در ادامه به رشد نقدینگی منجر و اثر آن در سطح قیمت‌ها ظاهر می‌شود و طبیعتاً کنترل تورم فقط از مسیر سیاست پولی امکان‌پذیر نیست، زیرا بخشی از منشأ آن در ساختار مالی بودجه قرار دارد.

از زاویه دیگر، ترکیب هزینه‌های تولید در اقتصاد نیز در انتقال این فشار نقش دارد به طوری که وابستگی برخی حلقه‌های تولید به واردات باعث شده است تغییرات نرخ ارز به‌سرعت در هزینه‌تمام‌شده منعکس شود و این انتقال معمولاً بر گشت‌پذیر کامل نیست، زیرا ساختار قیمت‌گذاری در بسیاری از بازارها انعطاف کافی برای تعدیل معکوس ندارد. در نتیجه، سطح قیمت‌ها پس از هر جهش در نرخ ارز در نقطه بالاتری تثبیت می‌شود.

رفتار سرمایه‌گذاری نیز تحت تأثیر همین شرایط تغییر کرده است به طوری که هر وقت ثبات پولی کاهش پیدا می‌کند، افق تصمیم‌گیری اقتصادی کوتاه‌تر می‌شود و منابع مالی به سمت فعالیت‌هایی حرکت می‌کنند که بازده سریع‌تر یا قابلیت نقدشوندگی بالاتری دارند و این تغییر در الگوی تخصیص منابع، به‌تدریج سهم فعالیت‌های مولد را کاهش می‌دهد و در ترکیب رشد اقتصادی ر دچار عدم توازن می‌کند.

پیوند سیاست مالی و ثبات پولی

سیاست مالی در این میان نقشش تعیین‌کننده‌ای دارد، چرا که استمرار کسری بودجه بدون اصلاح ساختاری، فشار دائمی بر نظام پولی ایجاد می‌کند و اگر این کسری از مسیرهای پولی یا شبه پولی تأمین شود، رشد نقدینگی به‌صورت درون‌زا تقویت می‌شود. طبیعتاً در این وضعیت، حتی سیاست‌های انقباضی پولی نیز توان مهار کامل اثرات تورمی را ندارند، زیرا منشا فشار خارج از حوزه مستقیم بانک مرکزی قرار دارد.

در کنار این موضوع، کیفیت نقدینگی نیز اهمیت دارد به طوری که افزایش سهم دارایی‌های نقدشونده در ترکیب نقدینگی باعث می‌شود سرعت واکنش اقتصاد به تغییرات انتظارات افزایش پیدا کند و این ویژگی، دامنه نوسان بازارها را گسترده‌تر می‌کند و امکان تثبیت پایدار قیمت‌ها را کاهش می‌دهد.

نقش تولید در تعیین مسیر ارزش پول ملی

توان تولیدی اقتصاد یکی از پایه‌های اصلی ثبات پول ملی است. اگر اقتصاد ما در بخش تولید مزیت نسبی پایدار نداشته باشد، به‌طور طبیعی وابستگی بیشتری به واردات پیدا می‌کند و این وابستگی، تقاضای ارز را در سطحی پایدار نگه می‌دارد و اجازه کاهش فشار بر بازار ارز را نمی‌دهد.

در مقابل، تقویت تولید داخلی و افزایش بهره‌وری می‌تواند بخشی از این فشار را کاهش دهد و توسعه صادرات غیرنفتی نیز از طریق ایجاد جریان پایدار ارز، نقش تعدیل‌کننده در بازار ایفا می‌کند. در غیاب این جریان، بازار ارز بیشتر تحت تأثیر انتظارات و شوک‌های بیرونی قرار می‌گیرد.

الزامات باز آرای اقتصادی

با مرور این علّت و معلول‌ها، ضرورت باز آرایسی اقتصادی خودنمایی می‌کند، اما این باز آرایسی زمانی معنا دارد که مسئله پول ملی در مرکز آن قرار گیرد و قاعدتاً کنترل پایدار تورم، اصلاح ساختار بودجه و تقویت تولید سه محور اصلی این باز آرایسی هستند. هر یک از این محورها به‌تنهایی اثر محدود دارند و نتیجه نهایی در گرو هماهنگی میان آنهاست.

اصلاح ساختار هزینه‌های دولت، کاهش وابستگی به منابع ناپایدار و حرکت به سمت درآمدهای پایدار، شرط اولیه مهار فشار پولی است و در کنار آن، هدایت نقدینگی به سمت فعالیت‌های مولد می‌تواند از تشدید نوسانات جلوگیری کند. در بخش تولید نیز افزایش بهره‌وری و کاهش وابستگی ارزی نقش تعیین‌کننده دارد.

جان کلام آنکه، ارزش پول ملی حاصل یک سیاست منفرد نیست، بلکه نتیجه تعادل میان سیاست مالی، سیاست پولی و ساختار تولید است و نداشتن توازن در این ساختار، به‌سرعت در کاهش قدرت خرید و افزایش نااطمئنانی اقتصادی بازتاب پیدا می‌کند. پس باز آرایسی اقتصادی به این معناست که این تعادل در سطح اجرا برقرار شود.

کتابخانه
سعیده زمانی

نقشه‌راه ایران و قزاقستان برای ایجاد قطب‌های لجستیکی و برقراری کریدور ترانزیتی شرق به غرب بررسی شد

فرصت طلایی ایران در جغرافیای لجستیک

اقتصاد

سرویس اقتصادی ۶۰۰۸۸۵۲۳

از چابهار تا خارگوس؛ ایران و قزاقستان به دنبال ایجاد زنجیره لجستیکی پیوسته هستند. پیش از این در شش ماه گذشته، توافق برای برقراری کریدور ترانزیتی شرق به غرب بین دو کشور با سفر مسعود یزشسکیان، رئیس‌جمهور انجام شده بود و حالا با سفر اخیر وزیر راه و شهرسازی به قزاقستان، این تفاهات با هدف بهره‌برداری از ظرفیت‌های ایران به‌عنوان ۱۲ ترانزیت کالا از چین به اروپا نهایی شد. ■ ■ ■

ایجاد قطب‌های لجستیکی و برقراری کریدور ترانزیتی شرق به غرب برای ایران و قزاقستان یک معامله برد-برد است. اجرای این توافق، فرصت طلایی برای ایران در جغرافیای لجستیک است و قزاقستان نیز می‌تواند با اجرای آن از مسیر ایران به جهان متصل شود. این مورد در سفر اخیر فرانسه‌صادق وزیر راه و شهرسازی به قزاقستان، مورد بحث هیئت ایرانی با معاون نخست‌وزیر، وزیر اقتصاد، وزیر تجارت و همگرایی و وزیر حمل‌ونقل قزاقستان قرار گرفت. بر این اساس، به‌زودی قطب‌های لجستیکی در بنادر مهم دو کشور از جمله شهید رجایی، چابهار و خارگوس فعال خواهند شد.

افزایش ترانزیت کالا از مسیر خارگوس به بنادر جنوبی ایران

بندر خارگوس، یکی از بزرگ‌ترین مراکز ترانزیتی آسیاست. این منطقه ویژه اقتصادی در مرز استان سین‌کیانگ چین ومنطقه‌آلمانی قزاقستان قرار دارد و به عنوان دروازه اصلی تجارت زمینی بین آسیا، چین و اروپا شناخته می‌شود. این مرکز امکان انتقال سریع کانتینرها بین قطارهای دو کشور را با وجود تفاوت در عرض خطوط ریلی فراهم می‌آورد و می‌تواند به استقرار صنایع تبدیلی و لجستیک کمک کند. بندر خارگوس می‌تواند ترانزیت کالاهای قزاقستان از طریق بنادر جنوبی ایران را تسهیل کند و به عنوان حلقه‌ای اساسی در زنجیره تأمین بین چین، اروپا و آسیای مرکزی عمل کند.

در این ارتباط، وزیر راه و شهرسازی با تأکید بر اهمیت کریدور شمال-جنوب و جایگاه راهبردی ایران در اتصال قزاقستان به آب‌های آزاد گفت: «بندر خشک خارگوس ظرفیت‌های بی‌نظیری برای توسعه ترانزیت کالا میان چین، قزاقستان و ایران دارد و جمهوری اسلامی ایران با بهره‌گیری از بنادر جنوبی خود می‌تواند

مقرون‌به‌صرفه‌ترین و کوتاه‌ترین مسیر را برای دسترسی قزاقستان به بازارهای جهانی فراهم کند.»

بر این اساس، در جلسه‌ای که مدیران منطقه ویژه اقتصادی و بندر خارگوس برگزار کردند، مقامات راه‌آهن دو کشور قرار است راه‌های افزایش ترانزیت کالا از مسیر خارگوس به بنادر جنوبی ایران را بررسی کرده و بر فعال‌سازی کریدور شرقی شمال-جنوب و تسهیل فرآیندهای مرمرکی و لجستیکی متمرکز شوند.

استفاده از ظرفیت بنادر ایران برای ذخیره و ترانزیت غلات یکی دیگر از موضوعات مورد تأکید در سفر وزیر راه و شهرسازی، مکان‌یابی‌هابهای لجستیکی برای انبار کالا و بازتوزیع کالا در مسیر ترانزیت در قزاقستان و در جمهوری اسلامی ایران بوده است. با توجه به اینکه قزاقستان به جهت موقعیت خاص خود و به‌عنوان یکی از کانون‌های

مهم تأمین غلات در جهان است، بنابراین شکل‌گیری هاب‌های لجستیکی در ایران چشم‌انداز بسیار خوبی خواهد داشت؛ به‌ویژه با توجه به تغییرات آب‌وهوایی و اقلیمی پیش‌رو، این تفاهات و توافقات از سطح گفت‌وگو به عملیات نزدیک‌تر شده است. بر این اساس، با توافقی که انجام گرفت، طرف قزاقستانی در بندر شهید رجایی حضور و سرمایه‌گذار نزاری را برای تحویل خواهد گرفت.

چراغ سبز قزاقستان برای توسعه همکاری‌های حمل‌ونقلی

وزیر حمل‌ونقل قزاقستان نیز در جریان سفر وزیر راه و شهرسازی به این کشور، با اشاره به آمادگی قزاقستان برای توسعه همکاری‌های حمل‌ونقلی با ایران تأکید کرد: «قزاقستان به‌دنبال استفاده حداکثری از ظرفیت‌های کریدور شمال - جنوب و بنادر ایران است.»

نورلان سوبانالیف با استقبال جدی از پیشنهادات وزیر راه و شهرسازی، بر تسریع در اجرای توافقات و حذف موانع موجود تأکید و ابراز امیدواری کرد که پروژه‌های مشترک، از جمله سرمایه‌گذاری در بنادر دو کشور، هر چه سریع‌تر عملیاتی شوند.

سریک ژومانگارین، معاون نخست‌وزیر قزاقستان هم ضمن تأکید بر جایگاه ایران به عنوان شریک مهم تجاری، کریدور شمال-جنوب را برای قزاقستان حیاتی خواند و آمادگی کشورش را برای همکاری در این کریدور اعلام کرد. او با اشاره به دسترسی نداشتن قزاقستان به آب‌های آزاد، آمادگی کشورش را برای واگذاری زمین در بنادر آکتائو و کوریک به شرکت‌های ایرانی اعلام کرد و بر اهمیت ظرفیت بنادر ایران برای رفع این نیاز تأکید کرد.

ترانزیت کالا وارد جاده «حمل ترکیبی» شد

امکان جابه‌جایی یک محموله میان کامیون، قطار و کشتی در قالب یک پرونده ترانزیتی وارد مر حله اجرایی شد

خود را دارد. به طوری که حمل‌جاده‌ای دسترسی گسترده‌تری به نقاط مختلف فراهم می‌کند و حمل ریلی برای جابه‌جایی حجم بالای بار در مسافت‌های طولانی مناسب‌تر است و حمل دریایی نیز در بسیاری از مسیرهای بین‌المللی کم‌هزینه‌تر محسوب می‌شود. بنابراین، حمل ترکیبی این امکان را فراهم می‌کند که هر بخش از مسیر با مناسب‌ترین وسیله حمل طی شود.

از نگاه فعالان حوزه حمل‌ونقل، بخشی از هزینه‌های

جابه‌جایی کالا به توفقه‌های میان‌راهی مربوط می‌شود، چراکه هرچه زمان انتظار برای انتقال بار از یک شبکه به شبکه دیگر کمتر باشد، سرعت گردش کالای افزایش پیدا می‌کند و به همین دلیل، ساده‌سازی فرآیندهای مرتبط با تغییر وسیله حمل، یکی از موضوعات مورد توجه در بخش لجستیک به شمار می‌آید.

به زعم کارشناسان، اجرای این طرح همچنین می‌تواند

به استفاده بیشتر از ظرفیت‌های موجود در بخش ریلی کمک‌کند.البته طی سال‌های گذشته سرمایه‌گذاری قابل توجهی برای توسعه خطوط و پایانه‌های ریلی انجام شده‌است، اما بهره‌برداری مؤثر از این ظرفیت‌ها نیازمند اتصال روان میان جاده و ریل است و حمل ترکیبی بخشی از این حلقه‌های اقتصادی را تکمیل می‌کند.
کاهش تشریفات در مسیر ترانزیت
کاهش تشریفات در مسیرهای بین‌المللی کاربرد دارد و بخش مهمی از جابه‌جایی کالا در کریدورهای تجاری جهان بر همین مبنا انجام می‌شود.

برقرار کند تاانتقال کالا میان شبکه‌های جاده‌ای، ریلی و دریایی با سهولت بیشتری انجام شود.

بر اساس برنامه اعلام‌شده، نخستین مرحله این طرح در گمرکات آپرین، سه‌لان، شهید مطهری مشهد و سنجند به اجرا در آمده است و انتخاب این گمرکات نیز به توجه به جایگاه آنها در شبکه جابه‌جایی کالا صورت گرفته است. برخی از این مبادی به شبکه ریلی متصل هستند و برخی دیگر در مسیرهای مهم ترانزیتی قرار دارند که امکان آزمایش و اجرای عملی این شیوه رادر مقیاس واقعی فراهم می‌کند.

جذب ۱۳۵ میلیارد تومان در تأمین مالی جمعی فرابورس

سید سرمایه‌گذاری افراد جای گرفته‌است.

افزایش نقش سرمایه‌های خرد در تأمین مالی تولید

در ساختار تأمین مالی جمعی، سرمایه‌های خرد از سطح جامعه جمع‌آوری شده و در پروژه‌های مشخص اقتصادی به کار گرفته می‌شود و همین فرآیند موجب شده بخشی از نقدینگی موجود در اقتصاد به سمت فعالیت‌های مولد هدایت شود.البته گسترش ابزارهای مالی جدید می‌تواند مسیرهای سنتی تأمین سرمایه را تکمیل و تنوع بیشتری در شیوه‌های تأمین مالی ایجاد کند.

به این نکته نیز باید توجه داشت که بازار فرابورس به عنوان بستر مهم اجرای این فرآیند، نقش مهمی در سامان‌دهی و انتشار پروژه‌های تأمین مالی جمعی بر عهده دارد. چراکه طرح‌ها پیش از عرضه مورد بررسی قرار می‌گیرند و پس از طی مراحل ارزیابی در اختیار سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرند.بنابراین، باعث شده‌است فرآیند جذب سرمایه در قالبی ساختارمند انجام شود و امکان نظارت و پیگیری بر پروژه‌ها افزایش یابد.

بدیهی‌است چنین ساختاری بتواند به کاهش ریسک‌های احتمالی و افزایش شفافیت در فرآیند تأمین مالی کمک کند. از سوی دیگر، رشد تأمین مالی جمعی در بازار سرمایه را می‌توان در ارتباط با تغییر نیازهای بنگاه‌های اقتصادی نیز تحلیل کرد، چراکه بسیاری از کسب‌و کارهای کوچک و متوسط با محدودیت‌هایی در دسترسی به منابع بانکی مواجه هستند و همین موضوع آنها را به سمت استفاده از ابزارهای جایگزین سوق داده‌است.بنابراین، تأمین مالی جمعی در این میان به عنوان

||شنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۵|| ۵ محرم ۱۴۴۸||

■ ایران و قزاقستان در مسیر دستیابی به مبادلات ۲ میلیارد دلاری

توسعه کریدور افغانستان -ازبکستان جهت همکاری با افغانستان در ساخت ریل مرزاشریف - هرات، ایجاد زنجیره لجستیکی پیوسته برای سرمایه‌گذاری متقابل در بنادر ایران و قزاقستان و تسهیل سرمایه‌گذاری شرکت‌های قزاق در بنادر شهیدرجایی، چابهار، امیرآباد و آپرین از دیگر پیشنهادات هیئت ایرانی به دولت قزاقستان در این سفر بود.

ایران آمادگی کامل دارد تا ظرفیت‌های بنادر شمالی و جنوبی خود را در اختیار قزاقستان قرار دهد تا این کشور بتواند دسترسی مطمئن‌تری به بازارهای بین‌المللی پیدا کند. با توجه به اینکه بندر چابهار به عنوان یک بندر اقیانوسی، می‌تواند دسترسی قزاقستان به جنوب شرق آسیا را تسهیل کند، بنابراین اتصال آتی راه‌آهن چابهار - زاهدان به شبکه سراسری ریلی ایران می‌تواند دسترسی قزاقستان به بازارهای جهانی را به طور چشمگیری بهبود ببخشد. بنا به آخرین خبرها سا برنامه‌ریزی انجام‌شده، عملیات ریل‌گذاری طرح چابهار- زاهدان تا پایان تیر به اتمام می‌رسد که با تکمیل آن، توسعه همکاری‌های لجستیکی با قزاقستان و افزایش حجم مبادلات تجاری دو کشور به ۳ میلیارد دلار می‌تواند محقق شود. تجارت ایران و قزاقستان در حال حاضر با وجود فرصت‌ها و پتانسیل‌های فراوان محدود است. نبود

زیرساخت‌های مرمرکی و حمل‌ونقل، فقدان بسترهای مالی و آشنا نبودن تجار دو کشور از بازارهای یکدیگر، اصلی‌ترین موانع توسعه صادرات با قزاقستان است، این در حالی است که قزاقستان از جمله مهم‌ترین کشورهای شمال ایران بوده و از وضعیت اقتصادی مناسبی در مقایسه با سایر کشورهای آسیای‌مرکزی برخوردار است و گسترش روابط تجاری ایران با قزاقستان می‌تواند زمینه‌حضور پایدار ایران را هم در بازار این کشور فراهم کند.

فعالان بخش خصوصی متعهدند، فرصت‌های زیادی برای همکاری بین دو کشور در ارتباط با صنعت، پزشکی، معدن، زیرساخت‌ها، کشت فراسرزمینی و بخش نفت و گاز وجود دارد که لازمه آن گسترش روابط با این کشور و حذف موانع تجارت و توسعه کریدورهاست.

یکی از مسیرهای عملی برای تأمین سرمایه در گردش و توسعه فعالیت‌ها مورد توجه قرار گرفته‌است.

تغییر ساختار تأمین مالی در بازار سرمایه

همچنین گسترش تأمین مالی جمعی در بازار فرابورس را می‌توان بخشی از تغییرات تدریجی در ساختار تأمین مالی کشور دانست که در آن نقش بازار سرمایه از یک بستر صرفاً عملاتی فراتر رفته و به سمت ایفای نقش در تأمین منابع مالی برای بخش تولید حرکت کرده و موجب شده است ارتباط میان سرمایه‌گذاران و پروژه‌های اقتصادی مستقیم‌تر شود و فرآیند تخصیص منابع کارایی بیشتری انجام گیرد.

از منظر کلان، تأمین مالی جمعی می‌تواند به عنوان یکی از ابزارهای مکمل در کنار نظام بانکی عمل کند، چراکه وجود مسیرهای متنوع برای جذب سرمایه موجب می‌شود بنگاه‌های اقتصادی وابستگی کمتری به یک منبع واحد داشته باشند و امکان مدیریت بهتر منابع مالی فراهم شود. بنابراین، این تنوع در بلندمدت می‌تواند به افزایش تاب‌آوری ساختار مالی اقتصاد کمک کند.

در مجموع، ثبت ۱۳۵ میلیارد تومان تأمین مالی جمعی در یک بازه ۲۴ساعته نشان‌دهنده پویایی این بخش از بازار سرمایه و افزایش نقش سرمایه‌گذاران خرد در تأمین مالی پروژه‌های اقتصادی است و طبیعتاً استمرار این روند در صورت هم‌راهی با تقویت زیرساخت‌ها و ارتقای شفافیت می‌تواند به توسعه بیشتر ابزارهای نوین مالی و تغییر تدریجی ساختار تأمین مالی در اقتصاد منجر شود.

است دسترسی بنگاه‌های کوچک و متوسط به منابع مالی آسان‌تر شود و فرآیند تأمین سرمایه برای این گروه از کسب‌و کارها با سرعت بیشتری انجام گیرد. در این چارچوب، نقش بازار سرمایه به یک نهاد واسط در تأمین مالی بخش واقعی اقتصاد تغییر یافته‌است.

همچنین افزایش حجم تأمین مالی جمعی در یک بازه زمانی محدود را در حال تثبیت جایگاه خود در ساختار جذب منابع مالی بوده و نقش آن در تأمین سرمایه طرح‌ها رو به گسترش است. تأمین مالی جمعی به عنوان یکی از سازو کارهای نوین بازار سرمایه بر پایه تجمع سرمایه‌های خرد شکل گرفته‌است و براساس آن، پروژه‌های اقتصادی از طریق بسترهای مجاز معرفی می‌شوند و سرمایه‌گذاران با مبالغ مختلف در تأمین مالی آنها مشارکت می‌کنند. از طرفی، این الگویابعث شده